

KJAK

Hví sigur tú at heilsuverkið hevur nokk av pengum?

Jenis av Rana

... hendan spurning fekk eg frá einum vælmeinandi vini, sum hevði hoyrt hetta sum tíðindi í útvarpinum. Eg tók mær tíð at greiða henni frá øllum, hví og hvussu, og hugsaði at luta hetta við onnur, sum kanska hava áhuga fyri tí.

Tað var á fiskivinnufundinum í Klaksvík mikukvøldið, at eg vísti á, at tað ikki er so, sum onkur førðir fram, at onki av tí ríkidømi, Skaparin seinastu árin hevur givið okkum, kemur í landskassan, men at alt fer í hend-

ur teirra fáu, sum enntá ongan skatt gjalda. Eg vísti á, at vit tvørturímóti hava kravt út móti 500 mió. inn í landskassan sum tilfeingisgjald frá vinnuni hesi árin. Harumframt er arbeiðsloysið minka óhoyrt nógv, vinnuvirki eru bygd runt landið og avleiddar vinnur skapa trivna og lív, har áður var um at verða útdeytt. Og at 300 av hesum 500 mió. eru fluttar á fíggjarlógina til almannahverkið, heilsuverkið og skúla- og gransking, bara fyri at nevna nøkur øki! Eg nevndi víðari, at heilsuverkið hevði fingið sín stóra part av hesum, at játtanin til hetta týðningarmikla økið var hækkað hvørt einasta av teimum árum, vit hava havt ábyrgd av tí, og ikki, sum fjølmíðlar og onnur hava ført fram, vorðið skorið við 22 mió., sum er eitt av tølunum, sum er vorðið brúkt.

Spurningurin hjá fjølmíðlafólkunum kom bein- anvegin: hevur heilsu-verkið

nokk av pengum? Mót-spurningur mín var "nær hevur man nokk?", men eg fekk spurning teirra aftur í høvdið. Eg svaraði, at við tí eykajáttan, sum vit góvu undir 3. viðgerð av fíggjarlógini og vitandi, at heilsumálaráðið og landsstýrismaðurin í lètuni fyrir- reika eina umbøn um nýggja, metti eg ja. Og eg ivist onga løtu í, at hendan umbønin um eykajáttan, einar 3-4 mió., fær breiða undirtøku í Løgtinginum.

At formaður javnaðar-floksins leitaði aftur til viðgerðina í fíggjarnevndini, áðrenn vit undir 3. viðg. av hesari játtaðu meira pening til heilsuverkið, hoyrir við til andstøðupolitikk, og má skiljast sum so. Men hetta gav mær móguleika at rætta hann, ein rætting, sum journalistarnir ongan áhuga høvdu í at endurgeva, eins lítið sum at siga søguna frá byrjan. Tað kundi jú havt tikið broddin av ætlan

teirra, so teir kanska enntá livdu upp til Public Service skylduna- men hví skuldu teir bráðdliga farið at gjørt tað?

Summa summarun, so vísti eg á, at tær 22 mió í niðurskurði, sum vit verða lögð undir at fremja, er ósatt, og at vit tvørturímóti hava hækka játtanina til heilsuøkið munandi- frá 894 mió. í 2012

til 951 mió. í 2015 (tvs. 57 mió. fleiri)! Nú sigur onkur, at hasar 22 mió. stava frá kømunum fyri 2016, til tað er at siga, at karmauppskotið fyri 2016 verður ikki lagt fyri Løgtingið fyrrenn í marts. Og eg kann longu nú tryggja øllum, bæði føroya fólki sum heild, men eisini journalistum og andstøðu, at hvørki landstýrismaður Mið-

floksins ella løgtingsmenn Miðfloksins fara so mikið sum at umhugsa at verða við í slíkum, ella øðrum, niður- skurði innan heilsuverk okkara komandi ár! Vit fara miðvíst, sum vit hava gjørt tað higartil í hesari sam- gonguni, at verða trygdin fyri, at veiku økini, herundir alt heilsuverkið, verða trygg- aði!

Ja, nær er tað nokk?

Signar Dam, kommunulækni Tvøroyri

Í hvussu so er ikki á Lands- sjúkrahúsinum!

Eitt rættiliga hitað kjak hevur í seinastuni gingið um játtanina til Landssjúkrahús- ið.

Nú nýliga komu tveir politikarar úr ávíkavist minsta og størsta sam- gonguflokkinum og siga, at Landssjúkrahúsið fær nokk av pengum tí, játtananir eru øktar ár um ár.

Hvat er hetta fyri eitt merkiligt – men gott borgar- ligt - argument?

Játtanin er nevniliga ikki stór nokk, fyrr enn økið er forsvarliga nøktað sæð, frá bæði lækna síðu og patientsíðu!

Tað er tað so langt frá. Spyr bert tey kønu á Landssjúkrahúsinum, og spyr t. d. giktasjúklingarnar!

Lat meg lýsa hetta við ein- um dømi:

Áðrenn 1999, tá fyrsta biologiska giktamedisinið (Remicade) varð góðkent í EU, vóru árligu medisínút- reiðslurnar til ein liðagikta- sjúkling (hetta er ógvuliga leysliga uppsett):

Ibuprofen 600 mg x 3 dgl svarandi til 1.600 kr árliga.

Í 1999 varð giktaviðgerðin revolutionerað, tí tá kom tað sokallaða biologiska medi- sinið á marknaðin, men tað var dýrt – sera dýrt.

Henda viðgerðin kostar einar 150.000 kr árliga fyri hvønn sjúkling. Seta vit so, sum eitt dømi, at Landssjúkra- húsið, áðrenn 1999 viðgjørði 50 liðagiktasjúklingar árliga, so fáa vit eitt sammetingar- roknistykki sum sigur, at: 50

sjúklingar á 1.600 kr kosta í alt 80.000 kr við teirri gomlu (og minni góðu viðgerðini) meðan 50 sjúklingar á 150.000 kr árliga við nýggju (og nógv betri viðgerðini), kosta ialt 7,5 mill kr árliga.

Altso 80.000 kr móti 7.500.000 kr!

Ein munur uppá góðar 7 milliónir krónur!

Økja Jenis av Rana, Helgi Abrahamsen og Bárður Nielsen játtanina við 4 milli- ónum, so kunnu teir siga - halda teir- at teir hava økt játtanina til Landssjúkrahús- ið munandi, og tað hava teir eisini.

Men tað er ikki nokk! Tí teir hava ikki loyst problemini hjá sjúklingun- um.

Teir hava hugt upp á hesi stóru tøluni og sagt: Nei hetta hava vit ikki ráð til!!

Vit verða noyddir til at lata onkran sviða!

Og tað verða sjúklingar- nir!

Samgongan hevur valt: Vit hava ikki ráð at hava eitt vælfungerandi Landssjúkra-

hús!

Hetta er bert eitt dømi frá Landssjúkrahúsinum, sum lýsir tann rívandi og kostnaðarmikla útviklingin, sum fer fram á medisinska økinum.

Vit vita jú, at tað eru fleiri økir á Landssjúkrahúsinum, sum ikki kunnu fylgja við útviklinginum.

Ikki tí tey ikki duga ella tí tey ikki vilja, men tí tær ymisku játtananir ikki strekkja til.

Ikki tí – pengar eru til.

Bara hetta valskeiðið eru inntøkurnar vaksnar við 2,5 milliardum krónum, sum jú ikki eru smápenar, so tað er ikki tí, at vit ikki hava ráð til at hava heimsins besta og tryggasta vælferðarsamfelag, tað krevur bara tað, at Jenis, Helgi, Bárður og hini í samgonguni velja tað.

PS: Onkur hevur spurt meg. Hvat feilar? Tú skrivar so nógv fyri tíðina. Ætlar tú at stilla upp til heystar?

Nei eg kann vissa øllum, sum hava handa tankan um, at eg ætli mær ikki at stilla upp.

Men sum ein sum var við, tá okkara tá góða sosialskip- an varð fødd í 1959, og sum minnst tá P. M. Dam legði grundarsteinin til núverandi Landssjúkrahús, so orki eg ikki at síggja tað sum fer fram, uttan at blanda meg uppí.